

Armoedeconvenant

Introductie

In de voorbereiding op de armoedeconferentie die 21 mei 2015 wordt georganiseerd hebben diverse partijen allerlei suggesties aangedragen voor het herkennen en bestrijden van armoede. Uit deze opmerkingen komen een aantal onderwerpen-prominent naar voren. Vele partijen hebben zich gecommitteerd tot een actieve bijdrage aan een of meerdere deelgebieden en willen samen resultaten te behalen. De ondertekenaars onderschrijven het idee dat de onderwerpen zoals beschreven in de bijlagen belangrijke thema's zijn en dat zij de komende 12 maanden actief naar oplossingen zullen zoeken, en maatregelen zullen nemen, om toegang tot gemeentelijke minimaregelingen te vereenvoudigen, armoede te verlichten en participatie te bevorderen. Andere organisaties willen in potentie meedoen maar kunnen dit om interne logistieke redenen nog niet bekrachtigen met een handtekening. Zij kunnen uiteraard later aanhaken. Ook de gemeente Ridderkerk herkent onderstaande kernthema's en wil die meenemen in de voorbereiding voor een hernieuwd armoede- en minimabeleid, maar kan de politieke en financiële consequenties nog niet overzien van een aantal specifieke acties die in Bijlage A staan genoemd.

De kernthema's van het convenant zijn:

1. Ontwikkelen van een kinderpakket;
2. Werkafspraken maken met lokale woningbouwverenigingen, de voornaamste energieleveranciers, zorgverzekeraars en systeembanken;
3. Grotere bekendheid geven aan gemeentelijke minimaregelingen;
4. Handhaven van de goede elementen uit het huidige minimabeleid;
5. Meer coulance bij de uitvoering van bijstand- en minimaregelingen;
6. Vermindering van schrijnende gevallen van armoede;
7. De intentie dat alle voor armoedebestrijding gebudgetteerde gelden (en alle relevante geormerkte fondsen) jaarlijks daadwerkelijk worden ingezet;
8. Vergroten van het bereik van minimaregelingen;
9. Versterken van het netwerk m.b.t. armoede

Opvolging en monitoring

De opvolging van in dit convenant genoemde voorstellen en suggesties zullen regelmatig door de betrokken partijen worden besproken. Daarbij zal worden gekeken of de afspraken en intenties en de uitvoering nog op koers liggen en/of bijstellingen nodig zijn. Een belangrijke gesprekspartner daarbij zal de gemeente Ridderkerk zijn.

ARMOEDE WERK GROEP
Barendrecht Albrandsvaard Ridderkerk

Patrice vd Verst

KLEDINGBANK
RIDDERKERK

[Handwritten signature]

SEN
W

vivenz
maatschappelijke dienstverlening

Stichting VluchtelingenWerk
Ridderkerk

KijkopWelzijn

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]
Stichting Welzijn
Albrandsvaard

[Handwritten signature]
Gemlot College

BURGERPLATFORM VOOR DE MINIMA
RIDDERKERK

[Handwritten signature]
M. Reizer

ACOR

FCR
FoodCompany Ridderkerk

S.W.S

KARAAT
RIDDERKERK

echte menskracht

S.A. Rollemans

SchuldHulp
Maatje
Ridderkerk

SCOUTING
SINT-JORIS

hezen Oke!
mariannev.gunk

[Handwritten signature]

F. Boert

[Handwritten signature]
Piederborgh
De Bijbelvrienden
Aanzet
S. Eggenhuizen

Diakonie PG. Bolnes

STAPLES

Leeswijzer voor de rest van dit document

Na een uitleg in het hoofdstuk Aanleiding bespreken we kort het doel van de armoedeconferentie, die op 21 mei 2015 wordt gehouden. Daarna gaan we kort in op de verantwoordelijkheid van het individu, de samenleving en de gemeente. Door de diverse partijen zijn allerlei suggesties aangedragen die meegenomen kunnen worden voor het herkennen en bestrijden van armoede. De verzamelde wensen en suggesties zijn opgenomen in Bijlage B. Hieruit zijn de hierboven genoemde kernthema's geëxtraheerd. Verwerking van de input zal nog de nodige inspanning en overleg vragen, en om richting te geven aan dit proces treft u in Bijlage A een aantal adviezen en voorstellen voor concrete acties aan, die naar we hopen, zullen leiden tot een effectieve bestrijding van armoede in Ridderkerk.

Aanleiding

Na de financiële crisis en de daarop volgende economische crisis is de armoede in Nederland toegenomen. Werkloosheid heeft velen tot (vaak onzichtbare) armoede gebracht. Ook al komen er positieve geluiden over het verbeteren van de economie en de grotere kans op werk, de crisis is in veel huishoudens nog steeds voelbaar. Daarnaast zijn er de groepen die los van een crisis voortdurend in armoede leven.

Hoewel het aantal mensen in de bijstand door de gemeente goed bekend is, loopt armoede daarmee niet in de pas. Zo is er sprake van werkende armen en van verborgen armoede onder bijvoorbeeld mensen met een huis 'onder water'. Deze mensen hebben geen gemeentelijke uitkering en zijn daarom buiten het zicht van de Werk & Inkomen.

Naast het gebrek aan inzicht in de diverse groepen met een (te) laag besteedbaar inkomen is er ook het probleem van de armoedeschaamte. Hierdoor is het voor instanties niet mogelijk, of lastig, om deze mensen te helpen en bestaat een reële dreiging dat hun situatie verslechterd. De schaamte kan er ook voor zorgen dat mensen sociaal geïsoleerd raken, waardoor de weg uit de armoede alleen maar moeilijker wordt.

Behalve met elkaar delen wat er speelt, is het nodig om in actie te komen. Een aantal vrijwilligers is gestart met de Werkgroep Armoede om - naast beter inzicht in de problematiek - tot maatregelen te komen om armoede te onderkennen en te bestrijden. Bovendien heeft de gemeente Ridderkerk het voornemen om nog in 2015 hun armoede- en minimabeleid opnieuw vast te stellen. Ter ondersteuning van dit doel organiseren de Werkgroep Armoede en de gemeente Ridderkerk op 21 mei 2015 een armoede conferentie.

Doel van de armoedeconferentie

Het doel en de opzet van de conferentie is tweeledig. Ten eerste willen we in kaart brengen hoeveel mensen in armoede leven, hoe groot deze groep is, of er patronen van armoede te ontwaren zijn en of dit wijkgebonden is. Voor dit doel is vooraf een enquête in de 3 BAR-gemeenten gehouden om inzicht in de vele verschijningsvormen van armoede te onderzoeken. Bij de gemeente Ridderkerk is vanwege een onderzoek door KWIZ (Armoedemonitor & Inkomenseffect rapportage) al veel bekend over deze materie, en ook deze kennis zal als input dienen voor het nieuwe minimabeleid. Juist omdat de Werkgroep onvolledig inzicht heeft in verschillende vormen van armoede, zullen

sprekers op de conferentie signalen en achtergrond en oorzaken en impact en omvang van armoede benadrukken. Een tweede reden is dat we hopen dat deelnemers aan de workshops met ideeën komen die kunnen bijdragen aan het hogere doel; namelijk om armoede te verminderen.

De conferentie wordt georganiseerd voor beleidsmakers, private en publieke partijen die direct of indirect te maken hebben met armoede, en bij willen en/of kunnen dragen aan oplossingen. Genodigden voor de conferentie zijn onderzoekers, burgers en professionals uit organisaties die “achter de voordeur” komen, zoals scholen, re-integratiebedrijven, thuiszorg, wijkverpleging, en politie. Naast het zoeken naar oplossingen liggen er ook kansen op het versterken van bestaande netwerken, betere samenwerking en integraal werken, en het creëren van nieuwe netwerken. Vanwege de complexiteit van armoede is het van belang om te komen tot een integrale aanpak. Een aanpak waarbij interventies elkaar versterken en niet tegenwerken.

Het veld van eigen kracht, de samenleving en de gemeente

Het ideaal is dat geen enkele burger of inwoner hulp nodig heeft om te eten, zich te kleden, te wonen, zorg te kopen bij ziekte of ongeval, een opleiding te volgen. Bovendien streven we in de Participatie maatschappij naar een minimum aan voldoende geld voor sociale contacten, sport en ontspanning. Maar vooral ook voor mogelijkheden om te beschikken over voldoende middelen om daadwerkelijk te kunnen participeren in de maatschappij op het gebied van politiek, cultuur en vrijwilligerswerk en verenigingen en clubs. Voor kinderen is armoede nog meer bepalend daar zij aan het begin staan van hun maatschappelijke carrière en afhankelijk zijn van hun ouders. In de ideale situatie trachten ouders hun uiterste best te doen om juist hun kinderen een gezonde leefsituatie, normen en waarden en een opleiding te bieden, die hen klaar moeten stomen voor een participerende toekomst.

De werkelijkheid is vaak anders, vooral als er chronische ziekten of psychische problemen zijn. Maar het blijkt dat, als mensen zich ervoor openstellen, ze zelf het nodige kunnen doen om hun situatie te verbeteren. Allereerst helpt het als ze actief zoeken naar een, bij hun opleiding en ervaring, passende baan. Inkomen uit arbeid is met de huidige flexibilisering van de arbeidsmarkt en de relatief lage minimumlonen echter geen garantie om volledig uit armoede te geraken of te voorkomen daarin te vervallen. Daartegenover staat dat onafhankelijkheid van officiële instanties en de eigenwaarde en sociale contacten die arbeid geeft van grote waarde zijn. Niet in de laatste plaats omdat blijkt dat het hebben van arbeid aantoonbaar positieve effecten heeft op de gezondheidsbeleving. Voor bepaalde groepen blijft het moeilijk om een betaalde baan te vinden. De arbeidsmarkt is krap en discrimineert op psychische en lichamelijke gebreken en op afkomst. Voor sommige werkzoekenden is vrijwilligerswerk doen, actief participeren, het hoogst haalbare. Maar in alle gevallen van armoede geldt dat de Werkgroep ook wil inzetten op het overwinnen van schaamte en mensen wil bewegen gebruik te maken van de voedselbank en de kledingbank en alle andere voorzieningen die via “de samenleving” worden aangeboden. Inzet op grotere herkenbaarheid van (reeds) bestaande mogelijkheden is een van de doelen van de conferentie en de Werkgroep. Daarbij kan met recht de vraag gesteld worden of moderne, sociale media, in de huidige maatschappij tot de basisbehoeften behoort. Een moderne telefoon of tablet is een belangrijk hulpmiddel om koopjes te ontdekken en actief te zijn met het ruilen van diensten en producten. Voorbeelden via Facebook zijn ‘ruilen in

Ridderkerk', Croquet, www.nederlanddoet.nl, 't Goede Gierenfonds, enz. Daarnaast is sociale media van belang in het bestrijden van eenzaamheid en het onderhouden van een sociaal netwerk.

De gemeente hoeft in dit domein niets te doen, maar moet de doelgroep wel de kans geven om zichzelf te organiseren.

De samenleving

Vele instanties en particulieren bieden hulp aan mensen die het minder gemakkelijk hebben of ronduit in armoede leven. Hetzij met participatieactiviteiten of in de vorm van het leveren van tastbare producten en diensten, zoals voedsel, kleding, huisinrichting, administratieve thuisondersteuning, hulp bij invullen van formulieren, aanvragen bij noodfondsen en (gratis) kinderopvangfaciliteiten.

Het zijn particuliere initiatieven die geen regie of bemoeienis vragen van de gemeente. Desondanks kan de gemeente op twee manieren een helpende hand bieden. Door een weloverwogen subsidiebeleid op te stellen en meer ruchtbaarheid te geven aan het bestaan van deze organisaties, hun doelstellingen en activiteiten.

De Werkgroep wil blijvende waardering voor initiatieven als de voedselbank, food company, kledingbank, sportverenigingen, schuldhulpmaatje, ouderenadviseurs van de ouderenbonden, de kerken, vluchtelingenwerk, gilden, enz. Bovenstaande voorbeelden zijn bekend, maar er is meer mogelijk. En hoewel het begrip social society weer wat uit de mode is geraakt, zijn dit burgerinitiatieven in den brede zin van het woord. De gemeente kan belangrijk bijdragen aan het voorkomen en bestrijden van armoede door zulke initiatieven een kans te geven, te steunen waar mogelijk en nieuwe initiatieven te bevorderen.

Tussen de samenleving zoals hierboven bedoeld en de gemeente staan organisaties als Karaat en Stichting Sport en Welzijn. Deze organisaties werken zelfstandig, maar zijn tevens uitvoeringsorganisaties voor de gemeente op het gebied van welzijn. De gemeente regisseert en Karaat en Sport en Welzijn voeren het gemeentelijk beleid binnen de gegeven kaders uit; op afstand van dagelijkse leiding van de gemeente. Deze organisaties zijn belangrijke spelers en hadden mede een rol in de totstandkoming van dit armoedeconvenant.

De gemeente Ridderkerk

De gemeente maakt beleid over allerlei zaken waar minima en mensen in grote armoede mee te maken hebben. Bovendien is zij verantwoordelijk voor de uitvoering daarvan. Denk aan jeugdbeleid, passend onderwijs, WMO beleid en beleid voor werk en inkomen. De gemeenteraad stelt de inhoudelijke en financiële kaders vast en geeft richting. Het college van B&W doet voorstellen voor beleid, zorgt voor de invulling van het beleid, verzorgt de regie en legt verantwoording af aan de raad.

Sinds 1-1-2014 heeft de gemeente (bijna) de gehele uitvoering van beleid in handen van de BAR-organisatie gelegd. Dit maakt de gemeenteraad en het college niet minder verantwoordelijk, maar de dagelijkse leiding van de uitvoering is meer op afstand gekomen. Bovendien probeert de BAR-

organisatie waar mogelijk een uniforme aanpak te volgen in alle drie de BAR gemeenten. Dit biedt een extra kans dat de voornemens, en voorgestelde maatregelen, uit dit convenant hun weg zullen vinden naar de BAR-gemeenten Albrandswaard en Barendrecht.

Per 1-1-2015 is de gemeente verantwoordelijk voor een vernieuwde WMO, de WMO 2015, de Jeugdwet en de Participatiewet. Bij de opstelling van het beleid heeft de gemeente onderscheid gemaakt in algemene voorzieningen en maatwerk. De persoonlijke bijdrage voor maatwerk is inkomensafhankelijk en kan op die manier (deels) bijdragen aan het voorkomen van schulden en terugval in armoede. Als mensen een algemene voorziening nodig hebben maar niet kunnen betalen is eventueel een beroep op bijzondere bijstand mogelijk. Soortgelijke regels bestaan ook voor de jeugdzorg die per 1 januari jl. naar de gemeente is overgeheveld. Met het vervallen van de Langdurigheidstoelage biedt de individuele inkomensvoorziening, die kan worden toegekend op basis van de Participatiewet, een mogelijkheid om iets te doen voor mensen die 36 maanden lang op het sociaal minimum hebben geleefd.

Alles bij elkaar biedt het de gemeente beperkte mogelijkheden om via deze wegen een bijdrage te leveren aan het bestrijden van (verborgen) armoede. Bij de invulling van het nieuwe armoede- en minimabeleid zal daarom worden gekeken naar aanvullende mogelijkheden.

Het adagium dat werk de belangrijkste bijdrage kan leveren aan voorkomen van en verminderen van armoede, verdient nuancering. De praktijk laat zien dat mensen van werkzoekend naar werk in een armoedeval kunnen raken, doordat hun inkomen boven een grens komt waarop zij aanspraken kunnen maken op huursubsidie, zorg- en kinderopvang toeslag. Bovendien zijn voor langdurig, en vaak laagopgeleide werkzoekenden, de lonen dusdanig laag (zpp in de zorg), dat het netto inkomen nauwelijks stijgt en eenmaal gemaakte schulden daarmee niet af te lossen zijn. Zeer regelmatig worden uitkeringsgerechtigden na werkhervatting geconfronteerd met loonbeslagen (wat voor werkgevers niet zelden een reden is om de arbeidsovereenkomst te beëindigen.) Werkzoekenden die een schuld hebben bij de belastingdienst kunnen geconfronteerd worden met een verrekening van hun schulden met hun kinderopvangtoeslag, waardoor hun netto inkomen in lager uitvalt het wettelijk sociaal minimum. En aangezien alleenstaande ouders een hoog percentage beslaat in de bijstand, is dit een groot probleem. Bovendien brengt werken kosten met zich mee, zoals reiskosten, werkkleding, bepaalde veiligheidsvoorschriften, een opleidingscertificaat voor de uitvoering enz. Kosten die vaak voorgefinancierd moeten worden door de werkzoekenden, waardoor een instapcriterium naar arbeid wordt ingebouwd, dat vooral mensen in de armoede verhindert om werk te hervatten. Bovendien is in Nederland, sinds de crisis, sprake van een hoge werkeloosheid, ook onder gekwalificeerd personeel met jaren ervaring, zodat bijstandsgerechtigden niet zelden helemaal achter aan staan in de sollicitatierij. Ondanks goedbedoelde inspanningen als SROI en mvo werkgevers en afspraken tussen overheid en werkgevers. Tot slot hebben uitkeringsgerechtigden met een subsidie op arbeid, zoals (voormalig) Wajong, vaak de voorkeur van werkgevers. De kansen op werkhervatting van uitkeringsgerechtigden mag in de huidige situatie marginaal genoemd worden.

De reden om zo uitgebreid in te gaan op de verantwoordelijkheden van het individu, de samenleving in brede zin en de gemeentelijke overheid, komt voort uit de (oude) neiging om de verantwoordelijkheid voor het realiseren van wensen, zoals die in Bijlage B staan, neer te leggen bij

de gemeente. Soms is dit niet wenselijk, soms kan dit gemakkelijk, en in andere gevallen raakt het direct de budgetverantwoordelijkheid van de gemeenteraad. Na het uitspreken van de intentieverklaring komt het realiseren van de voornemens. We willen uitgaan van realistische maar uitdagende verwachtingen waarbij ook een beroep wordt gedaan op innovatiekracht en initiatieven van maatschappelijke organisaties, het bedrijfsleven en betrokken burgers.

Bijlage A: Advies en voorgestelde acties

Bijlage B: Wensen en opmerkingen

Bijlage A: Advies en voorgestelde acties

Acties waarbij initiatief/uitvoering bij de gemeente ligt.

Om tot een slagvaardige aanpak te komen voor de bestrijding van armoede benoemen we in dit hoofdstuk een aantal concrete acties. De suggesties komen van betrokken partijen die verwachten dat het nemen van genoemde acties een positieve bijdragen kunnen hebben aan bestrijden en voorkomen van armoede. Alternatieven zijn uiteraard mogelijk en dienen afgewogen te worden in termen van effectiviteit en kosten.

We realiseren ons dat prioriteiten stellen de kans biedt om snelle successen te halen. Daarom vragen we in eerste instantie aandacht voor de volgende 4 onderwerpen:

- ✓ Onderzoeken van en uitbannen van (tegengestelde) regelgeving die armoede veroorzaakt.
- ✓ In samenwerking tussen gemeente en UWV de overdracht versoepelen van WW naar WWB, en in samenwerking tussen gemeente, SVB en Karaat de overdracht versoepelen van WWB naar AOW.
- ✓ Regelgeving bedenken/opstellen om situaties waarin voorfinanciering probleem is om uit de armoede te geraken, zoals bij aanvaarding betaalde arbeid, of te maken reiskosten voor noodzakelijk zorg (GGZ en psychiatrie) of kinderopvang voor sollicitatie, of betalingsproblemen als gevolg van eigen bijdrage ziektekosten enz.
- ✓ Inregelen dat iedere professional en elke inwoner van gemeente binnen twee muisklikken belangrijke informatie kan vinden over bestaande oplossingsrichtingen en financiële mogelijkheden.

Overige aanbevelingen:

	Gewenst resultaat	Acties	Actie door
1	Kinderpakket	1) In nieuw minimabeleid van de gemeente wordt een kinderpakket opgenomen. 2) Adviesraden en relevante organisaties geven advies over de inhoud. 3) Onderzoek welke doelgroep in aanmerking komt en beschrijf wat de criteria zullen zijn om in aanmerking te komen.	College van B&W
2	Werkafspraken met lokale woningbouwverenigingen en de voornaamste energieleveranciers, zorgverzekeraars en de systeembanken.	1) Voorkom huisuitzetting en/of afsluiting van water en energie. Of neem direct crisismaatregelen om dit op te vangen. 2) Spreek af dat toestemming wordt gevraagd om een betalingsachterstand van 1 maand door te mogen geven aan de gemeente. Dit kan betekenen dat leveranciers hun klanten actief benaderen om toestemming te vragen om hun gegevens door te mogen geven.	College van B&W

		<ul style="list-style-type: none"> 3) Doe iets soortgelijks voor betalingsachterstanden met zorgpremies en hypotheke. 4) Maak afspraken dat kosten van aanmaningen worden kwijtgescholden zodra een betalingsregeling tot stand is gekomen. 5) Zet acties in gang om na de signalering van een bedreigende betalingsachterstand actief te monitoren en/of te bemiddelen. Voorkom op deze wijze (grote) schulden en alle nare sociale gevolgen van dien. 6) Onderzoek welke rol de schuldhulp regisseur en de gebiedsteams hierin kunnen spelen. 	
3	Grotere bekendheid met gemeentelijke regelingen	<ul style="list-style-type: none"> 1) Maak een communicatieplan voor dit doel. Neem de CJG en anderen, die deel uitmaken van het "veld" rondom gebiedsteams, hierin mee. Uitkomst van het plan is dat gebiedsteams en vrijwilligers in staat zijn dit daarna continue actief uit te voeren c.q. te onderhouden. <ul style="list-style-type: none"> a. Onderzoek of een stagiair(e) dit zou kunnen doen. Frisse externe blik en het geven van stage opdrachten past in sociaal beleid van de gemeente. Uiteraard met professionele begeleiding. 2) Zorg voor zoveel kennis bij de 1^e lijn van gebiedsteams dat die op alle voorkomende vragen antwoord kan geven. Eventueel terugbellen binnen 2 dagen. 3) Maak prestatieafspraken met de gebiedsteams om die plaatsen op te zoeken waar (verborgen) armoede aan de oppervlakte komt. Evalueer voor eind 2015 wat de beste methodiek is om actief signalen op te vangen. 4) Maak eenvoudige "verwijsfolders" en geef die mee bij alle fysieke contacten die burgers hebben met de gemeente. 5) Zorg dat de gebiedsteams toegankelijk zijn voor vragen. 6) Zorg dat website-informatie up-to-date is, gemakkelijk toegankelijk via eenvoudige zoekwoorden en maximaal 2 muisklikken. 	College van B&W
4	Handhaven goede elementen uit het huidige minimabeleid	<ul style="list-style-type: none"> 1) Kwijtschelding van gemeentelijke belastingen, handhaving van het Maatschappelijk Participatie fonds en het noodfonds. 2) Vraag de adviesraden om aanvullende suggesties. 	College van B&W; met steun van gemeenteraad

5	Meer coulance bij sociale dienst	<ol style="list-style-type: none"> 1) Medewerkers worden getraind om niet klakkeloos regels toe te passen bij te late of onvolledige informatie. 2) Zorg voor een attitude waarbij eerst grondig wordt gekeken wat de aanleiding is voor niet-reglementair gedrag. 3) Evalueer voor eind 2015 hoe de klantmanagers en andere leden van gebiedsteams hiermee omgaan. 	BAR-organisatie op basis van beleidsregels van College van B&W.
6	Vermindering schrijnende gevallen	<ol style="list-style-type: none"> 1) Verdubbel het Noodfonds en maak het breder inzetbaar. 2) Stel vouchers á € 150 beschikbaar aan chronisch zieken om te voorkomen dat zij medicatie of behandelingen niet kunnen betalen. Doe dit op advies van huisartsen of LZN. 3) Wethouder maakt actief gebruik van de hardheidsclausule in de Participatiewet verordening. 4) Ga ruimhartig om met de bijzondere bijstand 	College van B&W; met steun van gemeenteraad
7	Neem als uitgangspunt dat alle voor armoedebestrijding gebudgetteerde gelden (en alle relevante geormerkte fondsen) jaarlijks daadwerkelijk worden ingezet	<ol style="list-style-type: none"> 1) Niet besteed geld wordt niet opgenomen in de (algemene) voorzieningen maar per jaar 100% besteed voor het doel. Uitgangspunt is dat ook (deel van) bovengenoemde acties hiermee kunnen worden gefinancierd. 2) Geef een voorzien overschot voor einde jaar – in de vorm van subsidies - aan organisaties die hiervoor uiterlijk 1 oktober een plan indienen. 	College van B&W; met steun van gemeenteraad
8	Vergroten bereik minima regelingen	<ol style="list-style-type: none"> 1) In nieuw minimabeleid van de gemeente wordt gezocht naar mogelijkheden om de maximale grens op te trekken om in aanmerking te komen voor minima- of WMO-regeling. Bij voorkeur consequent optrekken tot 130%. Net zoals voor CZM. 	College van B&W; met steun van gemeenteraad
9	Versterken van netwerk m.b.t. armoede	<ol style="list-style-type: none"> 1) 1x per half jaar houdt gemeente, samen met BAR-organisatie, spreekuur voor partnerorganisaties die zich bekommeren over armoede. 2) Op basis van uitkomsten wordt beleid en/of beleidsregels aangepast. 	College van B&W

Acties waarbij het initiatief (meer) bij de samenleving ligt.

Organisaties uit het ‘middenveld’, non-profit en commerciële, kunnen zich committeren aan een of meerdere onderwerpen, of zelf met voorstellen komen. In principe kan de lijst met onderwerpen voortdurend groeien. De hoop is immers gevestigd op betrokken burgers en organisaties. Ieder moment kan een nieuw idee ontstaan. De betrokken organisatie kan er voor kiezen dit vast te leggen in een deelconvenant.

Nr.	Gewenst resultaat	Acties	Actie door
1	Schuldhulpmaatjes, voedselbank, kledingbank en FoodCompany kunnen zich handhaven	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zorg voor vrijwilligers en sponsoring en medewerking van bedrijven en burgers. 2) Goede contacten onderhouden met sociale dienst i.v.m. inzet vrijwilligers. 3) Onderbouwen van subsidieaanvragen. 	Genoemde organisaties; en andere niet genoemde instanties die evenzeer een heel herkenbare positieve rol spelen bij ondersteuning van mensen in armoede.
2	Sociaal isolement doorbreken	<ol style="list-style-type: none"> 1) Dagelijkse of wekelijkse inloop bij buurthuizen en kerken. 2) Maandelijks goedkope maaltijd in de wijken van de gemeente; met als streven dit vaker te doen. 3) Taalvaardigheid bijbrengen om sociale isolatie te doorbreken. Bij voorbeeld via NT2 maatjes. 4) Maak reclame voor de Vrijwilligersvacaturebank en zorg voor een actieve ondersteuning van vrijwilligers als maatjes, klussers, zorgondersteuners, enz. 5) Wees actief in het doorgeven van signalen als duidelijk wordt dat iemand eenzaam is, of lijdt onder verborgen armoede. Gebruik Karaat als centraal loket voor dit soort signalen. 	Diverse organisaties die bekend zijn bij de Armoede werkgroep. Een speciale rol is hierbij weggelegd voor Karaat en Sport en Welzijn.
3	Vrijwillige diensten	<ol style="list-style-type: none"> 1) Tandartsen vragen om 10x per jaar een gratis behandeling te geven aan mensen uit de ‘armoede-kaartenbak’ (dit blijkt een van de kenmerkende problemen te zijn voor mensen in armoede). 2) Actief zoeken maar andere beroepsgroepen die een aantal keer een (bijna gratis) dienst willen leveren. Bijvoorbeeld juridisch advies op het gebied van de 3 D’s, kappers, repaircafé, horeca bedrijven met inloopmomenten voor contact en consumpties tegen gereduceerd tarief, 	Karaat, Sport en welzijn, Present, aanbieders uit de markt.

		<p>enz.</p> <p>3) Zet naast de vacaturebank een 'hulpaanbodbank' op met als doel een platform te creëren voor de registratie en het beheer van aangeboden diensten. Of, maak een soort startpagina van bestaande websites van aanbod. Doel is om dit heel lokaal / regionaal te maken.</p> <p>4) Opzetten en beheren en van een Ridderkerkpas door lokale bedrijven. Bedrijven uitnodigen om acties aan te bieden via de Ridderkerkpas.</p>	
4	Vouchers uitgegeven door verenigingen en scholen	<p>1) Voorkom dat (ouders van) kinderen per activiteit moeten vragen of ze vrijgesteld kunnen worden van het betalen van eigen bijdragen. (en waarvan bekend is dat ze die niet kunnen betalen) Geeft hen een jaarlijkse voucher waarmee ze zelf keuzes kunnen maken.</p> <p>2) Combineer dit met actieve verwijzing naar het Maatschappelijk participatiefonds.</p> <p>3) Combineer dit met het kinderpakket zoals hierboven genoemd.</p>	Scholen, sportverenigingen, en andere verenigingen
5	Gemeenschapsfonds	<p>1) Zet een stichting op die een gemeenschapsfonds organiseert en beheert voor bijdragen bij schrijnende gevallen van armoede en ter stimulering van goede initiatieven door derden bij de bestrijding van armoede</p>	Particulier initiatief

Bijlage B: Wensen en opmerkingen

Sander van der Zee, Gemeente Ridderkerk

1. We willen de samenwerking in het netwerk versterken; het kennen van elkaar is daarbij van cruciaal belang.
2. We willen gebruik ~~van~~ maken van de netwerken van onze partners om het bereik van de gemeentelijke minimaregelingen te vergroten.
3. We willen van onze partners regelmatig input vanuit hun praktijk, zodat we dit kunnen gebruiken voor wijzigingen in ons beleid.
4. We willen de informatievoorziening tussen de verschillende partners verbeteren, zodat we de armoedeproblematiek in individuele gevallen in een eerder stadium kunnen oppakken
5. Participatie is voor de gemeente Ridderkerk een belangrijk onderwerp. We willen dit graag een vaste plek geven in de relatie met onze partners.

Jan Broeders, Secretaris Stichting Voedselbank Barendrecht

1. Kinderen in de knel; Kinderen van ouders die in armoede leven kunnen niet meedoen aan allerlei sociale activiteiten omdat daar geen geld voor is. Zij lopen daardoor het risico door dit isolement een trauma op te lopen. In overleg met verenigingen in de BAR gemeenten kunnen oplossingen geboden worden. Voorbeelden hiervan zijn:
 - a. Gratis zwemles in het plaatselijke zwembad (in Barendrecht al gerealiseerd);
 - b. Kosteloos lid worden van een sportvereniging en/of gratis/voor weinig geld een sporttenue. Dit kan mogelijk worden gerealiseerd in overleg met de sportverenigingen en de plaatselijke middenstand.
 - c. Geheel kosteloos vieren van verjaardagen (zie voorbeeld Barendrecht Stichting Altijd feest.
2. Voelhorens wijk- of gebiedsteams; wijk- of gebiedsteams zijn de vooruitgeschoven posten van en binnen de BAR gemeenten. Op het gebied van het vroegtijdig signaleren van armoede kunnen zij een rol spelen. Voorwaarde hierbij is dan dat er wordt samengewerkt met instanties die "achter de voordeur komen". Voorbeelden hiervan zijn wijkagenten, woningbouwverenigingen, re-integratiebedrijven, thuiszorg en wijkverpleging.

Ineke Mientjes, CJG Rijnmond

1. In Ridderkerk, Barendrecht en Albrandswaard kunnen alle kinderen meedoen: ze kunnen mee op schoolreis, ze kunnen op zwemles en ze kunnen lid zijn van een sportvereniging.
2. In Ridderkerk, Barendrecht en Albrandswaard weten alle ouders de weg naar regelingen en voorzieningen. Op de lokale CJG website is informatie te vinden en een link naar het loket waar deze informatie centraal beschikbaar is.

R.W.A. van Doorn, Interkerkelijk Diakonaal Beraad Ridderkerk

1. Armoede overkomt mensen vaak plotseling, buiten hun schuld. Mensen hebben dan tijd nodig om zich aan te passen, maar die tijd wordt vaak niet gegeven.
2. Door het niet kunnen opbrengen van eigen bijdragen bij sociale activiteiten ontstaat sociaal isolement.

3. Beschikbare informatie over hoe hulp is te verkrijgen is dikwijls teveel tegelijk of niet te begrijpen.
4. Diakenen zijn vaak heel goed in staat om vroeg te signaleren of er sprake is van armoede, en mee te geven dat ook zij erbij horen. Aandacht en respect en uitwisseling op gelijk niveau.
5. Mogelijke acties:
 - a. Een algemeen meldpunt rond armoede en WMO problematiek
 - b. Afspraken met woningcorporaties over huurachterstanden en huisuitzettingen.
 - c. Afspraken met Eneco en andere energieleveranciers over betalingsachterstanden.
 - d. Structurele samenwerking met sociale dienst, voedselbank, kledingbank, gehandicaptenraad en anderen bevorderen.
 - e. Verbinding zoeken met (school)maatschappelijk werk, sociale dienst, jeugdzorg, ouderenzorg

Miriam Renzen, Burgerplatform voor de Minima Ridderkerk

1. Maak het gebruik van het noodfonds breder. Indien nodig het huidige bedrag van het noodfonds verhogen. Of richt een fonds op die mensen kan ondersteunen voor een langere periode. Geef het bv een naam zoals Ridderkerks minimafonds en laat in schrijvende gevallen waar mensen door onverwachte omstandigheden (bv loonbeslag en zeer laag besteedbaar inkomen) de mogelijkheid tot aanvulling voor een bepaalde periode. Dit fonds moet gelijk inzetbaar zijn bij schrijvende situaties. Dus niet eenmalig een bedrag geven maar de mogelijkheid voor een langere tijd. De voordelen van deze financiële steun zijn op langere termijn veel groter.
2. Beter bereik van minima krijg je door te gaan naar de plek waar ze komen. Benut dit door daar informatie te verstrekken en in ieder geval 1 x per week daar aanwezig te zijn en vragen te beantwoorden. De gemeente zorgt hiervoor. Voorbeelden zijn Kledingbank, Food Company, Voedselbank. Door de samenwerking bereik je meer en beter de mensen.
3. Veel minima weten nog te weinig af van de mogelijkheden die er zijn om ze te helpen. Verstrek op het moment dat ze bij de klantmanager komen een informatiemap met daarin alle mogelijkheden d.m.v. informatiefolders om ze te ondersteunen. Voor mensen die een inkomen hebben uit werk maar toch op bijstandsniveau leven zou bv de gemeente een rol kunnen spelen. Ook de Kledingbank en Food Company en Voedselbank kunnen een rol spelen. Een brochure met informatie kan ook neergelegd worden bij huisartsenpraktijken, scholen supermarkten en sportverenigingen.
4. Zorg ervoor dat in Ridderkerk een aantal tandartsen bereid zijn om patiënten die door financiële problemen niet naar een tandarts kunnen gaan gratis te laten behandelen.
5. Verhoog de grens van het sociaal minimum van 110% naar 120%.
6. Kindpakket waarin ook zwemles zit voor kinderen (minima).
7. Jaarlijks een armoedeconferentie.
8. Handhaven (opnieuw instellen van) Ridderkerkpas.

Sabina Rollema, Directeur Karaat Ridderkerk

1. Bestaande financiële kaart voor 65+ers uitbreiden naar een financiële kaart voor een bredere doelgroep.
2. In samenwerking met de gemeente, hard maken voor een (warme) overdracht van mensen die door hun pensioengerechtigde leeftijd de bijstand verlaten. Door hen op dat moment concrete informatie te geven over regelingen die voor hen dan gaan gelden en door hen actief te wijzen op vrijwilligerswerk kunnen we hen bij de maatschappij blijven betrekken.

3. *Sociaal isolement doorbreken* wekelijks in alle wijken van Ridderkerk goedkope en gezellige maaltijden en/of bijeenkomsten organiseren in samenwerking met andere partijen.
Sociaal isolement 'wees actief in het doorgeven van signalen als duidelijk wordt dat iemand eenzaam is of lijdt onder verborgen armoede, wijs de weg' Ik wil Karaat beschikbaar stellen als punt waar mensen de signalen kunnen doorgeven zodat wij actie kunnen ondernemen. Sociaal isolement en eenzaamheid zijn items waar wij druk mee bezig zijn en expertise in hebben.
4. Er zijn al veel '*vrijwillige diensten*' zoals ruilwinkels / ruilhoeken en via internet en social media. Deze kun je beter bij elkaar brengen en makkelijker zichtbaar op een voor iedereen toegankelijk plek (flyer, site, o.i.d).

Twan Theelen, Directeur Sport en Welzijn Ridderkerk

1. In het convenant wordt gesproken over verborgen armoede. De dagelijkse praktijk laat zien dat schaamte voor financiële beknellingen inderdaad een belemmering kan zijn voor het stellen van een hulpvraag. Wij zetten daarom extra in op outreachend werken, mede in aansluiting op de werkwijze in de gebiedsteams. Het achter de voordeur komen bij (sociaal) minder draagkrachtigen en met hun in gesprek komen zijn de ondersteuningsmethodes van onze medewerkers.
2. Onwetendheid bij burgers is een regelmatig terugkerend probleem. De rijke sociale traditie in Ridderkerk zou optimale mogelijkheden moeten geven om buiten officiële instanties om te handelen. De weg naar de gemeente is vaak drempelverhogend en ingewikkeld (want geprotocolleerd) . Anders werken zou drempelverlagend en daarmee slagvaardiger kunnen zijn.
3. Baangaranties zijn geen vanzelfsprekendheid meer. Het zal meer gaan over werkgaranties en competenties. Deze transformatie op het werkgevers en werknemersdomein vraagt om een duidelijke visie. Burgers in eigen kracht, beroep doen op eigen denken en handelingsbekwaamheid heeft gevolgen voor de wijze waarop dat het beste georganiseerd kan worden. de rol van de overheid zou dan verschuiven van regievoeren naar faciliteren. Dat maakt de mogelijkheden voor maatschappelijke partners en burgers makkelijker om ideeën en ontwikkeling in gang te zetten.

Erna Wouters, Stedelijke coördinator Brede School Ridderkerk

1. De Brede School Ridderkerk (BS) kan sinds een jaar gebruik maken van participatiekaartjes. De gemeente Ridderkerk vindt het goed dat de BS kaartjes uitdeelt aan kinderen waarvan professionele opvoeders denken dat financiën een probleem kan zijn om deel te nemen aan de activiteiten.
Ouders hoeven geen papieren te overleggen hiervoor. Ouders kunnen ook om de kaartjes vragen, maar uit de praktijk blijkt dat zij dit niet graag doen. De gemeente heeft vanaf het begin gezegd wij hebben geen salarisbriefjes nodig. Als jullie denken dat het nodig is, dan is het goed. De gemeente ontvangt als tegenprestatie de namen en de adressen van de participerende kinderen. Zij kunnen dan deze kinderen en hun ouders informeren over andere activiteiten die interessant voor hen zijn. Zij kunnen andere Minima regelingen aan hen doorgeven.
Kinderen kunnen de kaartjes krijgen van combinatiefunctionarissen, leerkrachten, vrijwilligers van de voedselbank, de kledingbank, de kringloop, opstapje, het opbouwwerk en andere professionele opvoeders. Op deze manier hopen wij dat dit net een duwtje in de rug is voor kinderen, die het hard nodig hebben. De kaartjes worden aan ouders aangeboden op een discrete veilige manier. Voordeel van deze manier is dat opvoeders waarbij ouders zich

veilig voelen het gesprek kunnen aangaan over het gebruik van participatie kaartjes. Zij maken persoonlijk contact met ouders die niet willen vragen, maar wel hulp nodig hebben. Hiervan zijn intussen mooie, goede voorbeelden bekend.

2. De voedsel- en kledingbank gaat het gesprek aan en probeert mensen te overtuigen dat het meedoen zinvol is voor alle kinderen en misschien juist wel voor deze kinderen. Zij geven aan dat het bij hun in de winkel makkelijker is omdat iedereen daar in het zelfde schuitje zit. Ook kinderen met overgewicht, wat in de minima wijken veel meer komt, proberen we op deze manier meer aan het bewegen te krijgen.
3. Als kinderen in BS tijd met behulp van dit kaartje meedoen aan extra sport, is de kans groot dat ze het zo leuk vinden dat ze ook op andere tijden komen sporten en een enkele keer zien we dat ze zich aanmelden bij een vereniging.
4. De Brede School Ridderkerk heeft grote waardering voor deze manier van handelen. Landelijk is dit voor andere gemeenten een eye opener. Zo kan het dus ook zie je ze denken. Je hebt geen extra functionaris nodig om je doelgroep te zoeken, je gebruikt de professionals uit de wijk en de informatie die zij ophalen kunnen wij gebruiken.
5. Afgelopen periode is de BS actief bezig geweest om bekendheid aan deze kaartjes te geven en om ze zelf ook aan professionele opvoeders uit te delen. Het complete aanbod wordt naar de professionele opvoeders gemaild voordat een blok gaat starten. Zij kunnen dan met hun cliënten hierover praten en mogelijk toe leiden naar de activiteiten. De eerste resultaten zien we nu binnen komen.
6. Bewust is er voor gekozen dat deelnemers van de BSO met dezelfde kaartjes “betalen”. Kinderen weten hierdoor niet of er met een participatie kaartje of met een BSO kaartje wordt betaald.
7. De Brede School Ridderkerk is blij met deze kaartjes. Zij ziet dat er meer kinderen deel gaan nemen aan activiteiten. En als er met kaartjes uitgedeeld gaan worden zal dit aantal zeker nog vergroot worden! Dus maak het overal bekend!

Eddie Rondelez, Maatschappelijk Burgerplatform Ridderkerk

1. Armoede is vaak een facet van een meervoudig probleem en kan leiden tot een ontwrichting van de persoonlijke situatie en tot overbelasting van het leefsysteem. Armoede in gezinnen straalt af op de kinderen, kinderen lopen een ernstig risico dat ze zich minder goed ontwikkelen of zelfs beschadigd worden.
2. Als er sprake is van armoede wordt altijd het wijkteam ingeschakeld. Als er kinderen in het geding zijn is er altijd een gesprek met de jeugd en gezinscoach.
3. Als de situatie daar aanleiding toe geeft maken betrokkenen en de jeugd- en gezinscoach in goed overleg een plan om de gevolgen van de armoede op te vangen en de oorzaken ervan weg te nemen. Dit plan besteedt aandacht aan het versterken van de eigen mogelijkheden en talenten en aan het versterken/verbreden van de inzet van de sociale omgeving.
4. Wij missen een activerend beleid waardoor mensen worden geholpen hun eigen situatie te verbeteren en uit de armoede te komen.
5. De bijzondere die Karaat wordt toebedacht om signalen over armoede op te vangen c.q. hiermee aan de slag te gaan, slaat o.i. de plank volkomen mis. Die rol ligt bij alle participanten in het wijkteam. Armoede treft niet alleen ouderen, maar ook volwassenen en kinderen en gezinnen.

Enikö Nagy, Adjunct-directeur Stichting Welzijn Albrandswaard

1. Mensen met een uitkering, die van goede wil zijn maar de regels niet begrijpen, of niet goed kunnen lezen, moeten niet meteen een strafkorting krijgen wanneer een keer een formulier te laat is.
2. Voor mensen met een lage arbeidscapaciteit (door een beperking) zou de weg naar een werkgever vergemakkelijkt kunnen worden, zodat ze wat geld kunnen verdienen bovenop hun uitkering.
3. Een supermarkt oprichten die tweede keus producten zeer goedkoop verkoopt aan mensen op een minimum inkomen. Schept meteen wat werkgelegenheid.
4. Mensen met een laag inkomen kunnen elkaar ondersteunen met tips, adviezen, enz. in de vorm van een groepsbijeenkomst, al dan niet ondersteund door een professional of ervaren vrijwilliger, een budgetcoach.
5. Verder zijn er in den lande talloze voorbeelden van kledingbanken, stadsmoestuinen, een extra portie koken die je verkoopt aan iemand met een kleine beurs, netwerken en apps op de mobiel om dit te vergemakkelijken, enzovoort.
6. Om mensen uit de armoede te krijgen en te houden moet vooral ook door alle betrokken hulpverleners goed gekeken worden naar de totale situatie van de betreffende inwoner.
7. Sociaal isolement, verslaving, laaggeletterdheid, chronische ziekte kunnen allemaal leiden tot een situatie van armoede. Pak je alleen het ene aan, dan blijft de rest een probleem.
8. En ten slotte gaat het er natuurlijk om de mensen zelf te laten bedenken wat ze nodig hebben, hoe ze verder kunnen komen en waar ze echt mee geholpen zouden zijn.

Andere betrokkenen en nog nader te noemen organisaties en uitvoerders

1. Kinderpakket of kindervouchers;
 - a. Basiszwemdiploma, sporten
 - b. Kleding (winter/ zomer)
 - c. Schoolbijdragen bij schoolreisjes, enz.
 - d. Bijles, schoolwerkbegeleiding en bezoek brede school
 - e. Zomervakantie activiteiten
2. Vouchers voor chronisch zieken;
 - a. Huishoudelijke hulp
 - b. Vervoer naar ziekenhuis
3. Educatieve ondersteuning in de vorm van coach4you, taalvaardigheid en gesubsidieerd volwassenenonderwijs.
4. Schuldhulpmaatjes, hulp bij thuisadministratie en hulp bij invullen van formulieren.
5. Beschikbaarheid van 2^e hands kleding en kringloopspullen.
6. Maaltijdvoorzieningen, tafeltje dekje, voedselbank.
7. Bestaande financiële kaart voor 65+-ers uitbreiden naar een financiële kaart voor een bredere doelgroep
8. Kinderopvang.
9. Dorps-, c.q. stadspas tegen een schappelijk bedrag (opnieuw) invoeren.
10. Gratis juridische hulp bij vragen over WMO-aanvragen, pgb's, (oplopende) schulden, uitkeringen, verzekeringen, belastingproblemen.
11. Minima normen van 110% naar 130% voor situaties dat gemeenten vrijheid van handelen hebben.
12. Bijdrage door gemeente aan Collectieve Zorgverzekering Minima (CZM) ook voor hen die tot 130% van sociaal minimum verdienen, inclusief aanvullende verzekeringen voor psychologische hulp en verzekeren eigen bijdrage vanuit ziektekostenverzekering.

13. Garantie dat alle – door het Rijk - geormerkte geld voor armoede door gemeente jaarlijks echt wordt besteed.
14. Kwijtschelding gemeente belastingen.
15. Kwijtschelding van kerkbelasting.
16. Gemeentelijk noodfonds vergroten.
17. Handhaven Fonds Maatschappelijke Participatie.
18. Communicatie over wat er van bovenstaande al is maar waar 'men' niet van af weet.
19. Opnieuw bezien, herzien van regelgeving (of gebrek daaraan) die armoede bevorderen of veroorzaken, zoals overgang van WW naar Wwb, overgang van Wwb naar AOW.
20. Instellen Lief en Leed pot voor Wwb klanten die betaalde arbeid hebben gevonden, maar geconfronteerd worden met arbeid gerelateerde kosten (reiskosten, werkkleding enz.)
21. Oprichten Dress for Success; waarbij werkzoekenden een set kleding, onder begeleiding van een stylist (werkervaringsplaats), mogen uitzoeken waarmee zij een goede eerste indruk kunnen maken op sollicitatiegesprekken.
22. Instellen kringloop oude computers, zodat mensen tegen zeer laag bedrag (gratis) een computer kunnen krijgen waarmee ze digitaal kunnen solliciteren.
23. Meer ruimte creëren en bieden van gemeenten, deelnemende organisaties en (mvo) bedrijven om langdurig werkzoekenden een Werkervaringsplaats te laten vervullen.
24. Een initiatief oprichten als de Broekriem; gerund door vrijwilligers.
25. Deelnemende organisaties en bedrijven entameren om hun professionals voor 1 of 2 uur vrij te stellen voor (professioneel) vrijwilligerswerk voor een van bovengenoemde initiatieven.
26. Scholingsfonds oprichten voor mensen die nu te weinig of geen startkwalificaties hebben op de arbeidsmarkt en straks met aantrekken van de economie (weer) geen werk kunnen vinden. Zoeken naar samenwerking met O&O fondsen en uitzendbranche.
27. Klanten van W&I voor maximaal 3 maanden vrijstellen van sollicitatie en participatieplicht en hen de mogelijkheid bieden Werkervaring op te doen, zonder de dreiging van korting op de uitkering.
28. Professional werk en re-integratie toevoegen aan wijkteams.
29. Inzetten op voorkomen (preventie) van psychische/psychiatrische problemen als gevolg van armoede, vooral bij kinderen.
30. Inzet op voorkomen van armoede bij werkenden.
31. Koelkast bij ouderen/bejaarden checken om te kijken of er eten is. Thuiszorg medewerkers instrueren op signaleren van armoede/verwaarlozing.